

เอกสารประกอบการเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รายวิชา ๑๔๑๐๒ ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เล่มที่ ๒ อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

โดย นางพิมพ์นิภา จงเกษการณ์

ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโนนโก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียน

1. ในการเรียนรู้ด้วยเอกสารประกอบการเรียน ต้องการให้นักเรียนได้ศึกษาเพื่อฝึกทักษะ การแสวงหาความรู้ พัฒนาความคิดจากการอ่าน แล้วทดสอบความรู้ของตนเอง จากเรื่องที่อ่านในแต่ละตอน
2. ให้นักเรียนตั้งใจอ่านและทำความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมของ แต่ละตอนโดยไม่ข้ามไปตอนอื่น
3. อย่าท้อใจ เมื่อนักเรียนตอบผิดหรือได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ให้นักเรียน กลับไปอ่านทบทวนกิจกรรมใหม่ จนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
4. การทำกิจกรรมในเอกสารประกอบการเรียนนักเรียนไม่ต้องรีบร้อนหรือแข่งขันเพราะข้อความที่นักเรียนอ่านแล้วปฏิบัติไม่ใช่ข้อทดสอบ
5. เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาในขณะศึกษาเอกสารประกอบการเรียน
6. ในแต่ละตอนให้ปรึกษา และขอคำแนะนำกับครูผู้สอน

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

วิธีการศึกษาเอกสารประกอบการเรียน

นักเรียนควรทำความเข้าใจในหัวข้อต่าง ๆ และควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาหัวข้อเรื่องของแต่ละตอน
2. ศึกษาสาระสำคัญ
3. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบ
5. เผลยแบบทดสอบก่อนเรียน
6. ศึกษาเนื้อหาที่ละตอน
7. ทำกิจกรรมในแต่ละตอน
8. ตรวจคำตอบจากเฉลยทุกครั้งหลังจากทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว
9. ศึกษาบทสรุป
10. ทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบ
11. ตรวจคำตอบแบบทดสอบหลังเรียนจากเฉลย
12. อย่าท้อใจ เมื่อนักเรียนตอบผิดหรือได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด
ให้นักเรียนกลับไปอ่านบททวนกิจกรรมใหม่
13. นักเรียนที่ดีต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่ควรดูเฉลยก่อน

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

เอกสารประกอบการเรียน
รายวิชา 14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

มาตรฐาน

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ส 4.2 ป 4/1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ก่อนยุคประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ โดยสังเขป

ส 4.2 ป. 4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย

สาระการเรียนรู้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ แสดงถึงการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายพัฒนาการของมนุษย์ในสมัยประวัติศาสตร์ได้
2. สืบค้นข้อมูลเรื่องการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของมนุษย์ในสมัยประวัติศาสตร์ในประเทศไทยได้
3. มีความสนใจใฝ่เรียนรู้เรื่องแหล่งโบราณคดีในสมัยประวัติศาสตร์ที่พบในประเทศไทย

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยที่ 2 เรื่อง อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นชนิดเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน
2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงใน ☐ ในกระดาษคำตอบที่ตรงกับคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. อาณาจักรที่มีที่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง คือ
 - ก. อาณาจักรฟูนัน
 - ข. อาณาจักรล้านนา
 - ค. อาณาจักรทวารวดี
 - ง. อาณาจักรหริภุญชัย
2. อาณาจักรที่ครอบคลุมบริเวณภาคกลางของประเทศไทย คือ
 - ก. อาณาจักรละโว้
 - ข. อาณาจักรล้านนา
 - ค. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ง. อาณาจักรทวารวดี
3. อาณาจักรที่ตั้งอยู่ทางภาคใต้ คือ
 - ก. อาณาจักรตามพรลิงค์
 - ข. อาณาจักรโคตรบูร
 - ค. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ง. อาณาจักรละโว้

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

4. อาณาจักรที่ครอบคลุมจนถึงหมู่เกาะในประเทศอินโดนีเซีย คือ
 - ก. อาณาจักรตามพรลิงค์
 - ข. อาณาจักรโคตรบูร
 - ค. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ง. อาณาจักรศรีวิชัย
5. อาณาจักรที่ครอบคลุมไปถึงประเทศลาว คือ
 - ก. อาณาจักรศรีวิชัย
 - ข. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ค. อาณาจักรโคตรบูร
 - ง. อาณาจักรตามพรลิงค์
6. อาณาจักรที่ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทย คือ
 - ก. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ข. อาณาจักรละโว้
 - ค. อาณาจักรล้านนา
 - ง. อาณาจักรทวารวดี
7. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญสมัย ทวารวดี คือ
 - ก. พระธาตุพนม
 - ข. พระบรมธาตุไชยา
 - ค. พระปรางค์สามยอด
 - ง. พระปฐมเจดีย์

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

8. สิ่งที่เป็นหลักฐานแสดงว่า อาณาจักรละโว้ รับเอาวัฒนธรรมขอมเข้ามาผสมผสาน คือ
- ก. การก่อสร้างเจดีย์เจ็ดยอด
 - ข. การก่อสร้างพระปรางค์สามยอด
 - ค. การก่อสร้างพระปฐมเจดีย์
 - ง. การก่อสร้างพระบรมธาตุ
9. อาณาจักรใด ที่มีการพิจารณาคดีความโดยใช้แบบจารีตนครบาล เช่น ดำน้ำพิสูจน์
- ก. อาณาจักรทวารวดี
 - ข. อาณาจักรล้านนา
 - ค. อาณาจักรฟูนัน
 - ง. อาณาจักรโคตรบูร
10. ประชาชนที่สืบเชื้อสายมาจากชาวมอญหรือมอญ คือ
- ก. อาณาจักรตามพรลิงค์
 - ข. อาณาจักรศรีวิชัย
 - ค. อาณาจักรฟูนัน
 - ง. อาณาจักรโคตรบูร

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคเหนือของดินแดนไทย

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นภาคเหนือของไทย ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงพัฒนาการของมนุษยชาติ ในดินแดนไทย

มาตรฐาน

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ส 4.2 ป 4/ 1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ส 4.2 ป4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย

สาระการเรียนรู้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงการตั้งหลักแหล่ง ที่ตั้ง อาณาเขต และพัฒนาการในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของอาณาจักรโบราณในภาคเหนือของดินแดนไทย

- อาณาจักรหริภุญชัย
- อาณาจักรล้านนา

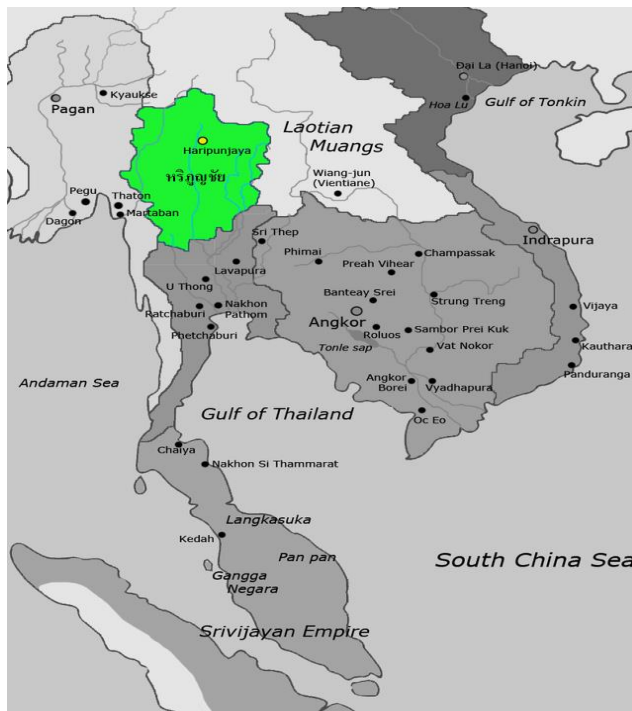
จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายการการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในภาคเหนือของดินแดนไทยได้ถูกต้อง
- 2) ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในภาคเหนือของดินแดนไทยได้ถูกต้อง

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคเหนือของดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง อาณาจักรหริภุญชัย

รูปภาพที่ 1 แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอาณาจักรหริภุญชัย
ที่มา : http://www.photoontour.com/thai_history/Hariphunchai_Kingdom.htm

อาณาจักรหริภุญชัย ตั้งอยู่บริเวณภาคเหนือของไทย เมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 17-19 ได้เริ่มเจริญรุ่งเรืองโดยการรวมตัวของผู้คนหลายเผ่าหลายตระกูลกระจายกันอยู่โดยมีเฝ้ามอญเป็นศูนย์กลางใหญ่ และเริ่มพัฒนาจนมาเป็นสังคมเมือง โดยมีเมืองลำพูนเป็นศูนย์กลางอาณาจักรหริภุญชัย ในบริเวณที่ลุ่มตอนใต้สุดของที่ราบเชิงใหม่มีลำน้ำขนาด 2 สาย คือ ลำน้ำปิง(สายเก่า) ทางตะวันตก ลำน้ำแม่กวัง ทางตะวันออก

การปกครอง ระบบราชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดำเนินงานตามทิวังศ์โบราณ ได้บันทึกไว้ว่า ฤๅษีสฤเทพเป็นผู้สร้างเมืองหริภุญชัยขึ้นในปี พ.ศ. 1310 พูลเชิญ

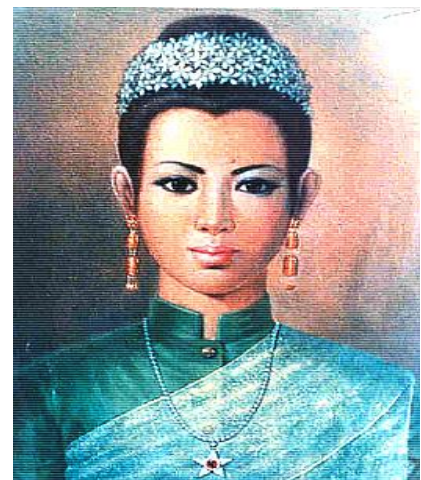
พระนางจามเทวี ซึ่งเป็น

เจ้าหญิงจากอาณาจักรละโว้ ขึ้นมาครองเมืองหริภุญชัย

ต่อมา พ.ศ. 1824 พญามังรายมหาราชผู้สถาปนาอาณาจักรล้านนา ได้ยกกองทัพเข้ายึดเอาเมืองหริภุญชัย อาณาจักรหริภุญชัยจึงสิ้นสุดลงหลังจากรุ่งเรืองมา 618 ปี มีพระมหากษัตริย์ ครองเมือง 49 พระองค์

เมืองหลวง เมืองหริภุญชัย (จังหวัดลำพูน)

วัฒนธรรม ชาวหริภุญชัยสืบเชื้อสายมาจากมอญ มีภาษาเป็นของตนเอง ปัจจุบันบางหมู่บ้านจังหวัดลำพูนยังพูดภาษามอญโบราณและอนุรักษ์วัฒนธรรมมอญโบราณ

รูปภาพที่ 2 พระนางจามเทวี

ที่มา: <https://jamadevi.wordpress.com>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

วิถีชีวิต ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม และนับถือศาสนาพุทธ ในรัชกาลของพระนางจามเทวีนั้น นครหริภุญชัยมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่ง ประชาชนต่างอยู่ร่วมกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุข พระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุงอย่างดียิ่ง

หลักฐานทางประวัติศาสตร์

1. ตำนานจามเทวีวงศ์โบราณ
2. ศิลารีกหริภุญชัย อายุราวพุทธศตวรรษที่ 17

จำนวน 7 หลัก พบในจังหวัด

ลำพูน ปัจจุบันอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภุญชัย มีการจารึกด้วยอักษรมอญโบราณ และบางทีขึ้นต้นจารึกเป็นภาษาบาลีแล้วแปลเป็นภาษามอญ หรือบางหลักจารึกทั้งภาษามอญและภาษาบาลีรวมกันไป แสดงให้เห็นว่ามีการใช้ภาษามอญเป็นภาษาติดต่อในกลุ่มชนชั้น และการที่ใช้ภาษาบาลีรวมด้วย ทั้งยังแสดงให้เห็นว่ากลุ่มชนโบราณที่จังหวัดลำพูน ในช่วงพุทธศตวรรษที่17 นั้นนับถือพระพุทธศาสนาเป็นหลัก(ลัทธิเถรวาท)

รูปภาพที่3 อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี
ที่มา: <http://www.naiboran.com/article/article13.php>

รูปภาพที่ 4 ห้องศิลจารึกเป็นห้องโถงเปิดโล่ง

ที่มา : www.finearts.go.th/hariphunchaimuseum/

3. โบราณสถานของอาณาจักรหริภุญชัย

3.1 พระธาตุหริภุญชัย เป็นเจดีย์สี่เหลี่ยมทรงปราสาท สูง 12 ศอก มีซุ้มทวาร เข้า-ออก ทะลุกันได้ทั้งสี่ด้าน มีปราสาทศิลาแลงสี่เหลี่ยมอยู่มุมละองค์

3.2 สุวรรณเจดีย์ เป็นเจดีย์ทรงสี่เหลี่ยม มีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปยืนชั้นละ 3 ซุ้ม ลดหลั่นกันไปจำนวน 5 ชั้น

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

3.3 พระเจดีย์เชียงยัน เป็นเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมทรงปราสาท 5 ยอด มีซุ้มจระนำประดิษฐานพระพุทธรูปอยู่ทั้ง 4 ด้าน โดยถัดจากเรือนขึ้นไปเป็นเจดีย์ทรงระฆัง ประดับด้วยลวดลายปูนปั้นสวยงาม

3.4 เจดีย์กู่กุดหรือสุวรรณจังโกฏ เป็นเจดีย์สี่เหลี่ยมก่อด้วยศิลาแลง องค์เจดีย์มีลักษณะเป็นทรงเหลี่ยมซ้อนลดหลั่นกันขึ้นไป 5 ชั้น แต่ละชั้นมีพระพุทธรูปปางประทานอภัยประทับยืนอยู่ตามซุ้มด้านละ 3 องค์ ทั้ง 4 ด้าน รวมทั้งหมด 60 องค์ ภายในพระเจดีย์บรรจุอัฐิของพระนางจามเทวีปฐมกษัตริย์แห่งนครหริภุญชัย

3.5 รัตนเจดีย์ เป็นเจดีย์ทรงปราสาท ในผังแปดเหลี่ยม มีเรือนธาตุในผังแปดเหลี่ยมซ้อนกัน 2 ชั้น พระพุทธรูปที่ประดิษฐานภายในซุ้มจระนำชั้นที่ 1 เป็นพระพุทธรูปประทับยืนยกพระหัตถ์ เรือนธาตุชั้นที่ 1 ประดิษฐานพระพุทธรูปนั่ง แสดงปางสมาธิ

รูปภาพที่ 5 พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน
ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki>

รูปภาพที่ 6 เจดีย์กู่กุดหรือสุวรรณจังโกฏ
ที่มา:<http://images.palungjit.org/f547>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคเหนือของดินแดนไทย
ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง อาณาจักรล้านนา

รูปภาพที่ 7 แผนที่แสดงอาณาจักรล้านนา

ที่มา : <https://sites.google.com>

อาณาจักรล้านนา ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย รวม 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน ตลอดจนถึงสองปันนา เมืองเชียงรุ่ง มณฑลยูนนาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฝั่งตะวันออกของพม่า ฝั่งตะวันออกและตะวันตกของแม่น้ำสาละวิน

อาณาเขต ทิศเหนือจรดเมืองเชียงรุ่ง ทิศใต้จรดเมืองตากและจรดด้านเหนือของอาณาจักรสุโขทัย ทิศตะวันตกเลยลึกเข้าไปในฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสาละวิน ทิศตะวันออกจรดฝั่งตะวันตกของแม่น้ำโขง

การปกครอง อาณาจักรล้านนาก่อตั้งขึ้นโดย“พระยามังรายมหาราช”มีศูนย์กลางการปกครองที่นครพิงค์เชียงใหม่ การปกครองเป็นแบบระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีกฎหมายที่ใช้ปกครอง เรียกว่า “มังรายศาสตร์”

เมืองหลวง คือ เมืองเชียงใหม่

วัฒนธรรม อาณาจักรล้านนามีตัวอักษรของตนเองใช้ถึง 3 แบบ คือ อักษรธรรมล้านนา (อักษรตัวเมือง) ซึ่งนิยมใช้แพร่หลายมากที่สุด, อักษรฝั่งขาม(ดัดแปลงมาจากตัวอักษรไทยสมัยพ่อขุนรามคำแหง) และอักษรขอมเมือง ด้านศาสนา นับถือพระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ ที่ได้รับจากสุโขทัยและพม่า

วิถีชีวิต ล้านนา หมายถึง ดินแดนที่มีน่านับล้านหรือมีที่นาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นประชาชนดำรงชีพด้วยการเกษตรและการทำนาเป็นส่วนใหญ่

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

ด้านเศรษฐกิจ อาณาจักรล้านนามีความเจริญรุ่งเรืองมากเนื่องจากปัจจัยที่สำคัญทางกายภาพทางภูมิประเทศ การคมนาคมที่สะดวก โดยมีเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางในการค้าขาย มีการทำการค้าภายในอาณาจักรและรัฐต่างๆ ที่ใกล้เคียง ได้แก่ เมืองลิ เมืองป๋น เมืองนาย เมืองมิด เชียงตุง เชียงรุ่ง หลวงพระบาง สุโขทัย อโยธยา เมาะตะมะ รวมทั้งเมืองหงสาวดี เป็นต้น มีการใช้เงินตราเป็นสื่อกลางในการซื้อขาย โดยใช้เงินรูปแบบต่างๆ ได้แก่ เงินเจียง เงินทอก เงินไซซี เป็นต้น โดยเฉพาะเงินทอกถือเป็นเงินปลีกย่อยที่มีความนิยมใช้จ่ายภายในอาณาจักรล้านนา

รูปภาพที่ 8 เงินทอก ของอาณาจักรล้านนา รูปแบบต่างๆ
ที่มา : <https://www4.eduzones.com/natthakun/179690>

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยลายลักษณ์อักษร โบราณสถาน และโบราณวัตถุต่างๆ ดังนี้

1. **ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่** เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ให้ความรู้เรื่องราวความเป็นมาของอาณาจักรล้านนาเป็นอย่างดี

2. **โบราณสถาน** ซึ่งพบเป็นจำนวนมาก สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

2.1 **สตูเจติย์หรือพระธาตุ** สร้างขึ้นสำหรับบรรจุทั้งพระบรมสารีริกธาตุ ออหันทธาตุ และอัฐิธาตุของกษัตริย์ มีด้วยกัน ๒ รูปแบบใหญ่ คือ

2.1.1 **สตูเจติย์ทรงมณฑป หรือ** ทรงปราสาท ในระยะแรกศิลปกรรมหรือภูมิจักรวรรดิพม่า ต่อมาศาสนาล้านนา เจติย์รูปแบบอิตธิพลหรือภูมิจักรวรรดิพม่า มีลักษณะสำคัญคือ เป็นเจติย์สี่เหลี่ยมตั้งซ้อนลดหลั่นกันขึ้นไปเป็นชั้น แต่ละชั้นแต่ละด้านมีพระพุทธรูปประดิษฐานพระพุทธรูป ส่วนยอดเป็นทรงระฆังหลายลูกซ้อนต่อเนื่องกันเป็นชุด เจติย์กลุ่มนี้ที่สำคัญ เช่น เจติย์กู่คำ วัดเจติยสี่เหลี่ยม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

รูปภาพที่ 9 เจติย์กู่คำ วัดเจติยสี่เหลี่ยม

ที่มา:<http://artontheway.blogspot.com/2016/04/blog-post.html>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

2.1.2 เจดีย์ทรงกลมหรือทรงลังกาหรือทรงระฆัง เจดีย์ทรงนี้มีวิวัฒนาการมาตลอดตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๙ จนถึงพุทธศตวรรษที่ ๒๑ และได้กลายเป็นแบบแผนของเจดีย์ล้านนาโดยเฉพาะ ระยะแรกลักษณะเจดีย์ปรับปรุงมาจากเจดีย์แบบหนึ่งในศิลปะพุกาม มีลักษณะคือฐานบัวในผังกลมสามฐานซ้อนลดหลั่นกันรองรับองค์ ระฆังใหญ่ ถัดขึ้นไปเป็นบัลลังก์สี่เหลี่ยม และส่วนยอดคือปล้องไฉนและปลี เจดีย์ในระยะนี้เช่น เจดีย์ที่วัดอุโมงค์ เชียงดอยสุเทพ เจดีย์เจ็ดยอด วัดโพธารามมหาวิทยาลัย พระอารามหลวง จังหวัดเชียงใหม่

รูปภาพที่ 10 เจดีย์ที่วัดอุโมงค์ จ.เชียงใหม่
ที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki>

รูปภาพที่ 11 เจดีย์เจ็ดยอด วัดโพธาราม
ที่มา : http://www.thailovetrip.com/view-bangkok.php?id_view=108

๒. โบสถ์และวิหาร สมัยล้านนามีลักษณะคล้ายกัน แต่ความสำคัญจะเน้นที่วิหารมากกว่าคือจะมีขนาดใหญ่ มักตั้งอยู่หน้าสถูปเจดีย์หรือพระธาตุ ลักษณะโบสถ์และวิหารเกิดจากการผสมผสานระหว่างรูปแบบศิลปะพื้นบ้านและรูปแบบศิลปะต่างถิ่นจนกลายเป็นลักษณะเฉพาะตน เช่น อุโบสถน้อยวัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน วิหารวัดพันเตา วัดบุปผาราม (สวนดอก) วิหารลายคำวัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ วิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง เป็นต้น และยังมีวิหารแบบพิเศษที่ก่อด้วยศิลาแลงที่รู้จักกันดีคือ วิหารเจ็ดยอด วัดมหาโพธาราม เมืองเชียงใหม่

รูปภาพที่ 12 วิหารลายคำ วัดพระสิงห์ เชียงใหม่
ที่มา : <http://kanchanapisek.or.th/kp8/cem/cem605.html>

รูปภาพที่ 13 วิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง
ที่มา : <http://thai-history-art-tourism.blospot.com>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

ใบงานที่ 1
เรื่อง อาณาจักรโบราณในภาคเหนือของดินแดนไทย

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนดูรูปภาพ แล้วตอบคำถาม

1.

- 1) โบราณสถานนี้ คือ.....
.....
2) โบราณสถานนี้เกี่ยวข้องกับอาณาจักร.....
.....

2.

- 1) โบราณสถานนี้ คือ.....
.....
2) โบราณสถานนี้เกี่ยวข้องกับอาณาจักร.....
.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ให้ถูกต้องตรงกัน (5 คะแนน)

อาณาจักรล้านนา

อาณาจักรหริภุญชัย

เมืองลำพูน

เจดีย์เจ็ดยอด

เมืองเชียงใหม่

พระนางจามเทวี

พระเจดีย์สุวรรณจังโกฏี

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคกลางของดินแดนไทย

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นภาคกลางของไทย ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงพัฒนาการของมนุษยชาติ ในดินแดนไทย

มาตรฐาน

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ส 4.2 ป 4/ 1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ส 4.2 ป4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย

สาระการเรียนรู้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงการตั้งหลักแหล่ง อาณาเขต และพัฒนาการด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของอาณาจักรโบราณในภาคกลางของดินแดนไทย

-อาณาจักรทวารวดี

-อาณาจักรละโว้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1) อธิบายการการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในภาคกลางของดินแดนไทยได้ถูกต้อง

2) ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในภาคกลางของดินแดนไทยได้ถูกต้อง

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคกลางของดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 3 : อาณาจักรทวารวดี

รูปภาพที่ 14 แผนที่แสดงอาณาจักรทวารวดี
ที่มา : http://www.photoontour.com/thai_history/Thawarawadee_kingdom_Sub01.htm

อาณาจักรทวารวดี เป็นอาณาจักรที่ตั้งอยู่ระหว่างอาณาจักรศรีเกษตร(ปัจจุบันอยู่ในประเทศพม่า) และอาณาจักรอริศานปุระ อยู่ในประเทศกัมพูชา ดังนั้นอาณาจักรทวารวดีจึงตั้งอยู่ในดินแดนประเทศไทย และเจริญรุ่งเรืองขึ้นในบริเวณภาคกลางของประเทศไทย ประชาชนของทวารวดีส่วนใหญ่เป็น ชาวมอญ อพยพมาจากแถบตะวันตกของจีนลงมาทางใต้ตามลำน้ำโขง และแม่น้ำสาละวิน เข้าสู่พม่าตอนล่าง และดินแดนลุ่มน้ำเจ้าพระยา อาณาจักรทวารวดีมีศูนย์กลางอยู่ที่ใดไม่ปรากฏชัด อาจอยู่ที่นครปฐม ราชบุรี หรือ สุพรรณบุรี ทั้ง 3 แห่งนี้มีร่องรอย เมืองโบราณ ศิลปวัตถุ โบราณสถาน แบบทวารวดีเหมือนกัน แต่มีการสันนิษฐานว่าอาจมีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดนครปฐม เพราะพบเหรียญที่นครปฐมมีจารึกภาษาสันสกฤตว่า

“ศรีทวารวดีศวรปุณย” แปลว่า “การบุญของผู้ใหญ่ศรีทวารวดี”

การปกครอง ระบบราชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เมืองหลวง ไม่ปรากฏแน่ชัด

วัฒนธรรม ประชาชนของทวารวดีส่วนใหญ่เป็น ชาวมอญ อพยพมาจากแถบตะวันตกของจีนลงมาทางใต้ตามลำน้ำโขงและแม่น้ำสาละวิน เข้าสู่พม่าตอนล่าง และดินแดนลุ่มน้ำเจ้าพระยา ศิลปวัฒนธรรมของทวารวดีส่วนใหญ่เป็นไปในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งจดหมายเหตุจีนได้ระบุว่าอาณาจักรทวารวดีนี้มีวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างสูง และยังได้แผ่อิทธิพลทางวัฒนธรรมที่รับมาจากอินเดียไปทั่วทุกภาคของประเทศโดยเฉพาะความเชื่อทางพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท รวมถึงตำนานมูลศาสนา และตำนานจามเทวีวงศ์โบราณ ซึ่งเป็นหลักฐานของไทยก็กล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของอาณาจักรทวารวดีไว้เช่นกัน

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

วิถีชีวิต ในสมัยทวารวดีมีการส่งเสริมด้านสาธารณูปโภค ประชาชนประกอบอาชีพทางการเกษตรเลี้ยงสัตว์ การประมง อีกทั้งยังมีฝีมือด้านงานช่างด้านต่าง ๆ ทำการค้าขายกับต่างชาติ เนื่องจากเป็นแหล่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ ในบริเวณลุ่มแม่น้ำสำคัญ เช่น บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำกลอง ลุ่มแม่น้ำพรหมบุรี ลุ่มแม่น้ำสัก และการค้าขายกับเมืองใกล้เคียง โดยเฉพาะกับชาวต่างชาติโดยทางทะเล เช่น อินเดีย อาหรับ จีน และคาบสมุทรมลายู ยังมีชาวต่างชาติ เช่น จีน และอินเดีย นำเรือเข้ามาค้าขายและตั้งถิ่นฐานชั่วคราว ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ คือ ข้าว ของป่า และแร่ธาตุ เมืองที่ตั้งอยู่ใกล้ทางน้ำออกทางทะเลได้สะดวกจะเป็นเมืองท่าศูนย์กลางทางการค้าขาย ส่วนเมืองที่อยู่ลึกเข้าไปจะเป็นแหล่งรวบรวมสินค้าเพื่อส่งมายังเมืองท่าอีกทีหนึ่ง

หลักฐานทางประวัติศาสตร์

1. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ จดหมายเหตุจีนได้ระบุว่า อาณาจักรทวารวดีนี้มีวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างสูงมีความเจริญทางการค้ามาก ตำนานมูลศาสนา และตำนานจามเทวีวงศ์ซึ่งเป็นหลักฐานของไทยกล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของอาณาจักรทวารวดีไว้เช่นกัน

2. ศิลปกรรมประติมากรรม ระยะเวลา เลียนแบบศิลปะอินเดีย ต่อมาผสมผสานอิทธิพลพื้นเมืองจนเป็นแบบเฉพาะของทวารวดี ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เช่น รูปวงล้อพระธรรมจักรกับกวางหมอบสลักจากหิน ที่นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พระพุทธรูปประทับนั่งห้อยพระบาทปางแสดงธรรมจังหวัดราชบุรี

รูปภาพที่ 16 พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
ที่มา : http://www.prachachat.net/news_detail

รูปภาพที่ 15 วงล้อธรรมจักรกับกวางหมอบสลักจากหิน
ที่มา: <http://thaigoodview.com/node/157202>

3. สถาปัตยกรรมทางพระพุทธศาสนา หลักฐานที่สำคัญ คือ โบราณสถานขนาดใหญ่ในสมัยทวารวดี และปรากฏให้เห็นจนถึงปัจจุบัน คือ พระปฐมเจดีย์ (องค์เก่า) ที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งองค์ปฐมเจดีย์องค์ปัจจุบันสร้างครอบเจดีย์ศิลปะทวารวดีเอาไว้

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคกลางของดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 4 : อาณาจักรละโว้

อาณาจักรละโว้ เป็นอาณาจักรโบราณในดินแดนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันออกมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองละโว้ (จังหวัดลพบุรี) มีความเจริญรุ่งเรืองใน ยุคเดียวกับอาณาจักรทวารวดี แต่ต่อมาเมื่อขอมหรือเขมรโบราณขยายอำนาจเข้ามาในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้ละโว้ต้องตกเป็นประเทศราชของขอม และยอมรับในอารยธรรมของชนชาติขอมในที่สุด

การปกครอง ระบบราชาธิปไตย

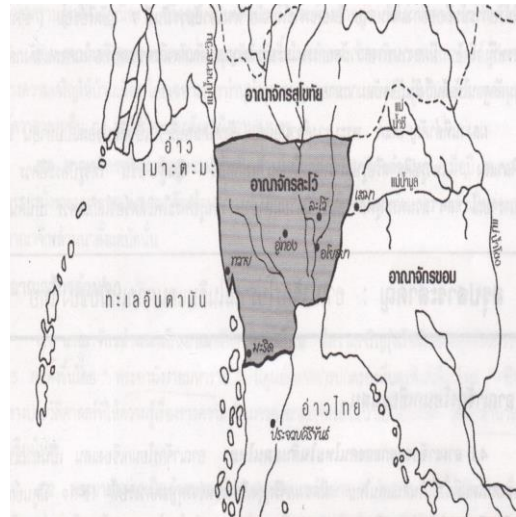
มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เมืองหลวง คือ เมืองละโว้ (ลพบุรี)

วัฒนธรรม อารยธรรมของชนชาติขอม

วิถีชีวิต ที่ตั้งของอาณาจักรละโว้อยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา ป่าสัก และลพบุรี เป็นเส้นทางคมนาคม ที่ส่งเสริมการค้าขายระหว่างเมืองต่าง ๆ มีการติดต่อค้าขายกับพ่อค้าต่างชาติ ทำให้ละโว้มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ จากหลักฐานทางด้านโบราณคดีพบว่า ผู้คนส่วนใหญ่ในดินแดนละโว้เป็นชาวมอญ ได้แก่ จารึกภาษามอญโบราณบนเสาหินแปดเหลี่ยมและจารึกบนพระพุทธรูปปางประทานพรที่ลพบุรี และตำนาน จามเทวีวงศ์ ที่เรียกชาวละโว้ว่า “ชาวมอญ” เป็นต้น หลักฐานซึ่งแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมของขอมที่ผสมผสานอยู่ เช่น พระปรางค์สามยอด ที่จังหวัดลพบุรี ซึ่งอาณาจักรละโว้รับเอาอิทธิพลการสร้างปราสาทมาจากขอมเป็นต้น

รูปภาพที่ 17 แผนที่แสดงอาณาเขตอาณาจักรละโว้
ที่มา : <http://www.siam1.net/article>

รูปภาพที่ 18 พระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี
ที่มา : <http://www.thaigoodview.com/>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

ใบงานที่ 2

เรื่อง อาณาจักรโบราณในภาคกลางของดินแดนไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูภาพ แล้วตอบคำถาม (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

1.

- 1) โบราณสถานในภาพนี้คืออะไร.....
- 2) ภาพนี้เกี่ยวข้องกับอาณาจักรใด.....
- 3) อาณาจักรนี้มีศูนย์กลางของอาณาจักรอยู่บริเวณใด.....

2.

- 1) โบราณวัตถุในภาพนี้คืออะไร.....
- 2) ภาพนี้เกี่ยวข้องกับอาณาจักรใด.....
- 3) อาณาจักรนี้มีศูนย์กลางของอาณาจักรอยู่บริเวณใด.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ อาณาจักรทวารวดี คือ

.....
.....
.....

2. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ของอาณาจักรละโว้ คือ

.....
.....
.....

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของดินแดนไทย

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นภาคกลางของไทย ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงพัฒนาการของมนุษยชาติ ในดินแดนไทย

มาตรฐาน

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงคุณค่าและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ส 4.2 ป 4/ 1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ส 4.2 ป4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย

สาระการเรียนรู้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงการตั้งหลักแหล่ง อาณาเขต และพัฒนาการด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของอาณาจักรโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของดินแดนไทย

-อาณาจักรฟูนัน

-อาณาจักรโคตรบูร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1) อธิบายการการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของดินแดนไทยได้ถูกต้อง

2) ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของดินแดนไทยได้ถูกต้อง

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 5 : อาณาจักรฟูนัน

รูปภาพที่ 19 แผนที่แสดงอาณาจักรฟูนัน
ที่มา : <http://e-shann.com/?p=11574>

อาณาจักรฟูนัน ศูนย์กลางอาณาจักรฟูนัน อยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง ปัจจุบันเป็นที่ตั้งประเทศกัมพูชา เวียดนามตอนใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย บางตอนของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และภาคใต้ของไทย ลงมาถึงแหลมมลายู ฟูนานรวมตัวกันเป็นรัฐแรกของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นรัฐที่รุ่งเรืองอยู่ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 1 – 6

การปกครอง มีลักษณะการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระมหากษัตริย์มีสถานภาพเป็นสมมติเทพ พระราชาองค์แรก คือ โกทัตถุญะ มีเชื้อสายมาจากชาวอินเดีย

เมืองหลวง ชื่อ วายาปุระ แปลว่า เมืองของกษัตริย์นายพราน

วัฒนธรรม เป็นแบบผสมกันระหว่างวัฒนธรรมพื้นเมืองและวัฒนธรรมอินเดีย ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่มีระเบียบ มีคุณธรรม การพิจารณาตัดสินคดีความใช้แบบจารีตนครบาล เช่น ล้วงหยิบแหวนทองเหลือง หรือไขในน้ำเดือด ใช้โซ่ร่อนจัดคล้องมือแล้วเดินไป 7 ก้าว หรือดำนํ้าพิสูจน์ มีตัวอักษรใช้ลักษณะคล้ายกับอักษรของพวก “ฮู่” (ใช้อักษรแบบอินเดีย) ปรากฏคำลงท้ายพระนามกษัตริย์ฟูนันว่า “วรมัน” ภาษาสันสกฤต ซึ่งนิยมใช้อยู่ในวรรณะกษัตริย์ของอินเดีย อิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียมีอยู่มากในชนระดับสูง ทั้งแบบการปกครอง สังคม วัฒนธรรม ส่วนชาวบ้านทั่วไปยังยึดมั่นในชนบประเพณีสังคมดั้งเดิมของตนอยู่

วิถีชีวิต อาณาจักรฟูนันมีระบบชลประทานภายในแผ่นดิน ประชาชนในการดำรงชีพด้วยการเกษตร โดยใช้น้ำจากระบบชลประทานที่พัฒนาเป็นอย่างดี จึงเหมาะแก่การเพาะปลูก และมีการแกะสลักเครื่องประดับ การสลักหิน มีการค้าทองคำ ค้าเงิน ค้าไหม ทำแหวน สร้อยมือทองคำ ถ้วยชามเงิน มีเมืองท่าสำหรับจอดเรือและค้าขายต่างประเทศ จึงมีรายได้จากการค้าขาย การเดินเรือด้วย

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

หลักฐานทางประวัติศาสตร์

1. สถาปัตยกรรม ลักษณะสถาปัตยกรรม ของอาณาจักรฟูนัน เป็นแบบวัฒนธรรมอินเดีย ส่วนใหญ่สร้างด้วยไม้ จึงมีเหลืออยู่น้อยมาก ที่ยังพบเห็นได้ในปัจจุบัน คือ บริเวณเมืองออกแก้ว โบราณสถานของกัมพูชา สมัยก่อนนครวัด หลักฐานทางโบราณคดีที่พบในประเทศไทย คือ ทับหลังหินทรายแกะสลัก ทับหลังยุคปาพน และศิลาจารึกขอมสมัยพุทธศตวรรษที่ ๑๒ นับเป็นหลักฐานศิลปขอมโบราณที่เก่าแก่ที่สุด ซึ่งพบที่ วัดทองทั่ว-ไชยชุมพล ตำบลพะเนียด อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี (เดิมชื่อ จันทบูร) และพบจารึกวัดทองทั่ว เป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต ด้วย

รูปภาพที่ 20 ทับหลังหินทรายแกะสลัก ที่จันทบุรี
ที่มา : http://planaonao.blogspot.com/2013/04/blog-post_26.html

2. ประติมากรรม ชาวฟูนันได้รับอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมจากอินเดีย เช่น พระพุทธรูปแบบคุปตะ ภาพปั้นพระวิษณุสวามมาลาทรงกระบोक หลักฐานของอาณาจักรฟูนันที่ขุดค้นพบในประเทศไทยได้แก่ เหรียญเงินสมัยฟูนัน ขุดพบที่อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เครื่องประดับ พระพุทธรูป แม่พิมพ์ ตราประทับ เหรียญกษาปณ์ พบบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำมูล ที่เมืองสำคัญต่างๆ คือ จันเสน(นครสวรรค์) อุทอง(สุพรรณบุรี) นครชัยศรี(นครปฐม) ศรีมโหสถ(ปราจีนบุรี) โนนสูง (นครราชสีมา) ศรีเทพ(เพชรบูรณ์) และละโว้ (ลพบุรี) โดยเฉพาะที่เมืองอุทอง และศรีมโหสถ ทั้งสองเมืองอาจเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าติดต่อค้าขายทางทะเลเพราะปรากฏร่องน้ำใหญ่ที่เรือเดินทะเลสามารถเข้าจอดได้

รูปภาพที่ 21 เหรียญเงินในสมัยฟูนัน
ที่มา : <http://www.nuks.nu.ac.th/>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 6 อาณาจักรโคตรบูร

อาณาจักรศรีโคตรบูร ก่อตั้งขึ้นตรงดินแดน 2 ผังแม่น้ำโขง ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของราชอาณาจักรสยาม โดยเริ่มตั้งแต่อุดรธานี หนองคาย นครพนม อุบลราชธานี นครราชสีมา เพชรบูรณ์ และพื้นที่ใกล้เคียง คือ ภาคตะวันตก กับภาคเหนือของลาว โดยเริ่มตั้งแต่นครจำปาศักดิ์ ไปจรดกรุงเวียงจันทน์

การปกครอง ระบบราชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เมืองหลวง สันนิษฐานว่า เดิมทีเมืองหลวง คือ เมืองนครพนม (จังหวัด

นครพนม) แต่ภายหลังได้สร้างเมืองหลวงใหม่ มีนามว่า “มรุกขนคร” ตั้งอยู่บริเวณเมืองท่าแขก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วัฒนธรรม ประชาชนของราชอาณาจักรโคตรบูร นับถือพระพุทธศาสนาอย่างมาก โดยเห็นได้จากการก่อสร้างศาสนสถาน ศาสนวัตถุ พร้อมทั้งมีประเพณีเกี่ยวเนื่องกับศาสนา และมีความเชื่อพื้นเมืองเรื่องการ

นับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการบูชาพญานาค

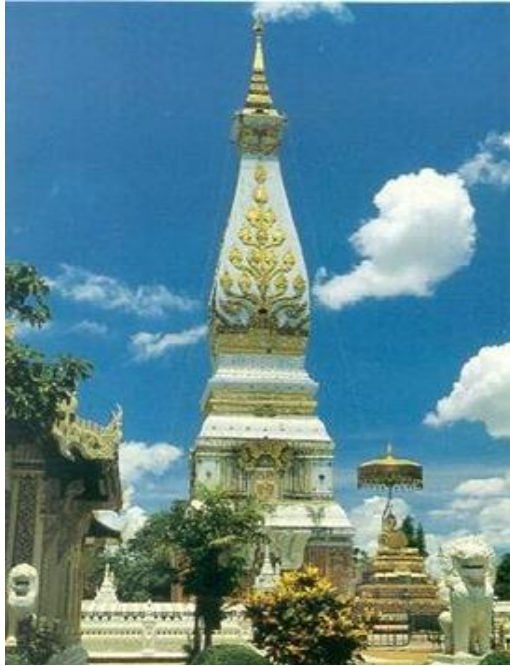
วิถีชีวิต ประชาชนดำรงชีพด้วยการเกษตร แต่มีการค้าขายบริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยอาศัยการคมนาคมทางน้ำ บริเวณที่ราบที่ดอน ใช้เกวียน

รูปภาพที่ 22 แผนที่แสดงอาณาเขตอาณาจักรโคตรบูร
ที่มา : <http://www.nakhonphanom.go.th/>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทางโบราณคดีที่สำคัญ คือ พระธาตุนม จังหวัดนครพนม
ภายในบรรจุพระอุรังคธาตุ (กระดูกส่วนอก) ของพระพุทธเจ้า ปราสาทหินพิมาย จ.นครราชสีมา
ปราสาทหินพนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์

รูปภาพที่ 23 พระธาตุนม จังหวัดนครพนม
ที่มา : <http://www.nkppao.com/>

รูปภาพที่ 24 ปราสาทหินพนมรุ้ง
ที่มา <https://www.pailaew.com/>

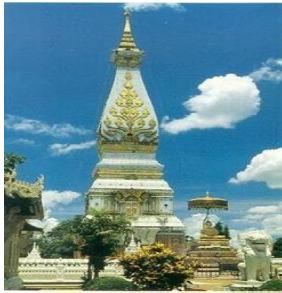
รูปภาพที่ 25 ปราสาทหินพิมาย
ที่มา <http://learning.eduzones.com/67518/>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

ใบงานที่ 3 เรื่อง อาณาจักรโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของดินแดนไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูภาพ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1.

- 1) โบราณสถานในภาพนี้คืออะไร.....
- 2) ภาพนี้เกี่ยวข้องกับอาณาจักรใด.....
- 3) อาณาจักรนี้มีศูนย์กลางของอาณาจักรอยู่บริเวณใด.....

2.

- 1) โบราณวัตถุในภาพนี้คืออะไร.....
- 2) ภาพนี้เกี่ยวข้องกับอาณาจักรใด.....
- 3) ภาพนี้แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรโบราณด้านใด.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. อาณาจักรโคตรบูรมีอาณาเขตรอบคลุม จังหวัดใดในประเทศไทยปัจจุบัน

.....

.....

.....

2. อาณาจักรพุนนังได้รับวัฒนธรรมใดมาจากอินเดียในเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคใต้ของดินแดนไทย

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นภาคใต้ของไทย ทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงถึงพัฒนาการของมนุษยชาติ ในดินแดนไทย

มาตรฐาน

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ส 4.2 ป 4/ 1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ส 4.2 ป4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย

สาระการเรียนรู้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงการตั้งหลักแหล่ง อาณาเขต และพัฒนาการด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของอาณาจักรโบราณในภาคใต้ของดินแดนไทย

-อาณาจักรตามพรลิงค์

-อาณาจักรศรีวิชัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) อธิบายการการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ในภาคใต้ของดินแดนไทยได้ถูกต้อง
- 2) ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในภาคใต้ของดินแดนไทยได้ถูกต้อง

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคใต้ของดินแดนไทย
ใบความรู้ที่ 7 อาณาจักรตามพรลิงค์

รูปภาพที่ 26 แผนที่แสดงอาณาจักรตามพรลิงค์
ที่มา : <http://www.thaigoodview.com/library/c>

อาณาจักรตามพรลิงค์ มีศูนย์กลางอยู่ที่นครศรีธรรมราชในปัจจุบันอยู่ทางด้านเหนือของอาณาจักรลังกาสุกะ (บริเวณปัตตานี) มีอาณาเขตทางตะวันออกและตะวันตกจรดทะเลอันดามันถึงบริเวณที่เรียกว่าทะเลนอก ซึ่งเป็นบริเวณจังหวัดกระบี่ ในปัจจุบัน

การปกครอง การปกครองแบบทวารวดี มีพระมหากษัตริย์เป็นสมมุติเทพ กษัตริย์สำคัญคือ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช สถาปนาราชวงศ์ปทุมวงศ์ขึ้น แผลอทธิพลไปทั่วคาบสมุทรมลายู

เมืองหลวง เมืองหลวงของอาณาจักรมีการโยกย้ายหลายครั้งตามลำดับดังนี้

1. เมืองบ้านท่าเรือ (ติดเขตตำบลท่าเรือ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช)

เป็นที่ตั้งเมืองยุคแรก เมืองบ้านท่าเรือ ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมในการติดต่อค้าขายทางทะเลมาก แต่เป็นเมืองขนาดเล็ก มีพื้นที่ทำนาเพาะปลูกได้น้อย

2. เมืองพระเวียง (ติดเขตตำบลศาลาามีชัย อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช)

เป็นที่ตั้งเมืองหลวงในยุคที่สองเป็นเมืองขนาดใหญ่ขึ้น อยู่ในทำเลที่มีพื้นที่ทำนาและเพาะปลูกมากขึ้น สามารถเลี้ยงพลเมืองที่เพิ่มขึ้นได้

3. เมืองนครศรีธรรมราช (บริเวณที่ตั้งศาลากลางจังหวัดในปัจจุบัน)

เป็นที่ตั้งเมืองยุคที่สาม เป็นเมืองขนาดใหญ่ สร้างขึ้นในสมัยสุโขทัยหรืออยุธยาตอนต้น

รูปภาพที่ 27 กำแพงเมืองนครศรีธรรมราช
ที่มา: <https://nakhonsithammaratcity.wordpress.com>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

วัฒนธรรม อาณาจักรตามพรลิงค์ มีผู้นับถือศาสนาด้วยกัน 2 ศาสนา คือ

1. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เมืองตามพรลิงค์เคยตกอยู่ในอำนาจของอาณาจักรพุนัน ซึ่งได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมอินเดีย ทำให้ศาสนาฮินดู-พราหมณ์ได้เข้ามาเผยแพร่ ชุมชนผู้นับถือศาสนาพราหมณ์ในสมัยนั้นอยู่บริเวณเทือกเขานครศรีธรรมราชด้านทิศตะวันตก

2. พระพุทธศาสนา อาณาจักรตามพรลิงค์ยอมรับพระพุทธศาสนาเป็นหลักครองอาณาจักร เมื่อคณะสมณทูตจาก พระเจ้าอโศกมหาราช นำหลักธรรมพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่อย่างเป็นทางการ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่หันไปนับถือพระพุทธศาสนา และเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ไปยังอาณาจักรสุโขทัยและดินแดนทั่วแหลมมลายูด้วย

วิถีชีวิต ประชาชนมีความเป็นอยู่เรียบง่าย มีวิถีชีวิตแบบชาวน้ำ ดำรงชีพด้วยการเพาะปลูกและจับสัตว์น้ำ มีผลผลิตท้องถิ่นมีข้าว ฝ้าย ไม้กฤษณา ไม้มะเกลือ กำมะถัน งาช้าง และนอระมด ในระยะแรกเมืองตามพรลิงค์อยู่ใต้อำนาจของอาณาจักรพุนันและอาณาจักรศรีวิชัย ต่อมาได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นอาณาจักรตามพรลิงค์กลายเป็นศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญแห่งหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเมืองท่าทำการค้าขายกับนานาชาติ โดยเฉพาะจีน อินเดีย และอาหรับ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์

1. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ 1) ตำนานเมืองนครศรีธรรมราช 2) ตำนานพระบรมธาตุนครศรีธรรมราช 3) วรรณกรรมเรื่องพระนิพนธ์สุตรทุกสำนวน 4) ศิลปจารึก 5) พงศาวดารต่างๆ 6) คัมภีร์มหานิทศของอินเดีย เป็นต้น จากหลักฐานต่างๆ ทำให้สันนิษฐานได้ว่าอาณาจักรตามพรลิงค์เป็นอาณาจักรที่มีความเจริญรุ่งเรืองติดต่อกันมาหลายสมัย

2. โบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่

2.1 เจดีย์พระบรมธาตุ

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช องค์เจดีย์เป็นศิลปะแบบลังกา ทรงระฆังคว่ำ รอบพระมหาธาตุ มีองค์เจดีย์ 158 องค์ แต่ละเมืองหมุนเวียนกันดูแล องค์พระบรมธาตุเจดีย์ มีการส่งดอกไม้เงิน ดอกไม้ทองบูชาพระบรมธาตุฯ อย่างสม่ำเสมอ

รูปภาพที่ 28 เจดีย์พระบรมธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v= N52h8bFf-zs>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

รูปภาพที่ 29 พระพุทธสิหิงค์
ที่มา : <https://nakhonsithammaratcity.wordpress.com/>

2.2 พระพุทธสิหิงค์ ประดิษฐาน ณ หอพระพุทธสิหิงค์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย ขัดสมาธิเพชรแบบขนมต้ม มีพระพักตร์กลม อมยิ้ม พระอุระอวบอ้วน ประทับนั่งในท่าขัดสมาธิเพชร เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดนครศรีธรรมราช ตำนานของพระพุทธสิหิงค์ กล่าวว่า พระพุทธสิหิงค์ สร้างที่ประเทศลังกา เมื่อ พ.ศ.๗๐๐ พ่อขุนรามคำแหงแห่งกรุงสุโขทัยได้ ทรงขอให้พระเจ้าศรีธรรมโศกราช จัดส่งราชทูตไปลังกาขอพระพุทธรูปองค์นี้มาบูชา และได้ัญเชิญมาประดิษฐานที่นครศรีธรรมราช

2.3 ร่องรอยโบราณสถาน"เขาคา"

พบอยู่บนเขาคา ตำบลสำเภา อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้สันนิษฐานได้ว่าชุมชนบริเวณนี้นับถือศาสนาพราหมณ์ ซึ่งมีการเดินทางเข้ามาเผยแผ่ในยุคสมัยนั้น

รูปภาพที่ 30 โบราณสถาน “เขาคา” จุดที่ 1และ2
<https://ttspace2.wordpress.com/2015/04/02/nakhonsithammarat/>

2.2 หอพระนารายณ์ ภายในประดิษฐานเทวรูปพระนารายณ์สลักจากหินทรายสีเทาทรงหมวกรูปกระบอกปลายสอบ และพระหัตถ์ขวาทรงสังข์ไม่ปรากฏหลักฐานแสดงยุคสมัยและรูปแบบสถาปัตยกรรมในการก่อสร้าง

2.3 หอพระอิศวรและเสาชิงช้า โบราณสถานในศาสนาพราหมณ์ เป็นที่ประดิษฐานเทวรูปอิศวรหลายองค์ ปางต่างๆ กัน เทวรูปทั้งหมดนี้หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ นับว่าเก่าแก่มากยิ่งนัก

รูปภาพที่ 31 หอพระนารายณ์ (ซ้าย) หอพระอิศวรและเสาชิงช้า (ขวา)
ที่มา : <https://nakhonsithammaratcity.wordpress.com/>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

อาณาจักรโบราณในภาคใต้ของดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 8 อาณาจักรศรีวิชัย

อาณาจักรศรีวิชัย ศูนย์กลางของอาณาจักรอยู่ที่เมืองปาเล็มบัง เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซียและมีอาณาเขตครอบคลุม มลายู เกาะชวา เกาะสุมาตรา ช่องแคบมะละกา ช่องแคบซุนดา และบริเวณภาคใต้ของประเทศไทย พื้นที่อาณาจักรแบ่งได้สามส่วน คือ ส่วนคาบสมุทรมลายู เกาะสุมาตรา และหมู่เกาะชวา

การปกครอง ระบบราชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เมืองหลวง ศูนย์กลางของอาณาจักรศรีวิชัยอยู่ที่เมืองปาเล็มบัง

เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย และมีเมืองสำคัญอีกหลายแห่ง เช่น เมืองจัมบี เมืองไชยา เป็นต้น ปัจจุบันเมืองไชยา เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นเมืองที่เก่าแก่มากแห่งหนึ่งในทางใต้ของภูมิภาคนี้ เชื่อกันว่าเคยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรศรีวิชัยในสมัยโบราณ โดยมีหลักฐานทั้งโบราณวัตถุและโบราณสถานจำนวนมาก

วัฒนธรรม เป็นอาณาจักรที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศาสนา โดยมีพระพุทธศาสนาเดินทางเข้ามาเผยแพร่ทางเมืองไชยา พุทธศาสนาแบบมหายานจึงเจริญรุ่งเรืองในอาณาจักรศรีวิชัย ส่วนประชาชนทางใต้ของแหลมมลายูส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งได้อิทธิพลมาจากพ่อค้ามุสลิมอาหรับ ที่เดินทางผ่านเพื่อไปยังประเทศจีน ศาสนาอิสลามได้เผยแผ่ไปยัง มะละกา กลันตัน ตรัง กานู ปาหัง และปัตตานีจนกลายเป็นรัฐอิสลามไปในที่สุด

วิถีชีวิต อาณาจักรศรีวิชัยเป็นอาณาจักรที่มีอำนาจทางทะเลตอนใต้ จึงเป็นศูนย์กลางความเจริญรุ่งเรืองทางการค้าทางทะเล มีเมืองท่าค้าขายที่สำคัญ สำหรับเมืองไชยาโบราณ เดิมเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่กว่าเมืองตามพรลิงค์(เมืองนครศรีธรรมราช) มีชุมชนเมืองเก่า ศิลปจารึกภาษาสันสกฤต เมืองไชยา ระบุว่า ศรีวิชัยเป็นเมืองท่าค้าฟริก ดีป्लीและพริกไทยเม็ด โดยมีต้นหมากและต้นมะพร้าวจำนวนมาก

รูปภาพที่ 32 แผนที่แสดงอาณาเขตอาณาจักรศรีวิชัย

ที่มา : <http://www.truelookpanya.com/learning/detail/1613>

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุและโบราณสถานที่สำคัญมีดังนี้

1. พระบรมธาตุไชยา วัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร เป็นเจดีย์เป็นเจดีย์สี่เหลี่ยมทรงมณฑป ตั้งอยู่บนอุโมงค์ที่บรรจุหีบศिलाใบใหญ่ใส่พระบรมธาตุ องค์เจดีย์เป็นรูปสี่ขระ แปลว่าแบบภูเขา คือ เจดีย์ที่มียอดจำนวนมาก
2. พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร สลักด้วยศิลา เป็นประติมากรรมศิลปะแบบศรีวิชัย พบที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นประติมากรรมที่น่าจะเก่าที่สุด

รูปภาพที่ 33 พระบรมธาตุไชยา สุราษฎร์ธานี
ที่มา : <http://kanchanapisek.or.th>

รูปภาพที่ 34 พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
ที่มา: <http://akaraphontangramea.blogspot.com/>

3. เครื่องมือเครื่องใช้มีเครื่องปั้นดินเผาทำเป็นภาชนะหม้อไห ใช้สีเขียนลวดลายและทำเป็นแบบลูกจันทร์นูนขึ้นมาประดับลวดลายอื่นๆ มีลูกปัดทำเป็นเครื่องประดับ

รูปภาพที่ 36 เงินตราศรีวิชัย
ที่มา : <http://www2.bot.or.th/>

รูปภาพที่ 35 หม้อดินเผาและคนทีดินเผา
ที่มา : <http://kanchanapisek.or.th>

4. มีเงินกลมใช้ เรียกว่า นะโม และเงินเหรียญ ชนิดหนาใช้แลกเปลี่ยนด้วย มีตราดอกจันทร์อยู่ด้านหนึ่งอีกด้านหนึ่งมีตัวอักษรสันสกฤตเขียนไว้ว่า “วร” ประดับอยู่

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

ใบงานที่ 4

อาณาจักรโบราณในภาคใต้ของดินแดนไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริง และ
กาเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่เป็นเท็จ (5 คะแนน)

- _____1. อาณาจักรศรีวิชัย เป็นอาณาจักรในอดีตที่ตั้งอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทย
- _____2. ในสมัยพระเจ้าศรีธรรมโศกราช อาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรืองที่สุด
- _____3. อาณาจักรตามพรลิงค์ มีศูนย์กลางอยู่ที่นครศรีธรรมราชในปัจจุบัน มีอาณาเขตทางตะวันออกและตะวันตกจรดทะเลอันดามัน
- _____4. หลักฐานทางประวัติศาสตร์อาณาจักรศรีวิชัย คือ เจดีย์พระบรมธาตุ
- _____5. อาณาจักรตามพรลิงค์เป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ไปยังอาณาจักรสุโขทัย

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ 2 เรื่อง อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นชนิดเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน
2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงใน ☐ ในกระดาษคำตอบที่ตรงกับคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. อาณาจักรที่ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทย คือ
 - ก. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ข. อาณาจักรละโว้
 - ค. อาณาจักรล้านนา
 - ง. อาณาจักรทวารวดี
2. อาณาจักรที่ตั้งอยู่ทางภาคใต้ คือ
 - ก. อาณาจักรตามพรลิงค์
 - ข. อาณาจักรโคตรบูร
 - ค. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ง. อาณาจักรละโว้
3. อาณาจักรที่ครอบคลุมจนถึงหมู่เกาะในประเทศอินโดนีเซีย คือ
 - ก. อาณาจักรตามพรลิงค์
 - ข. อาณาจักรโคตรบูร
 - ค. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ง. อาณาจักรศรีวิชัย
4. ประชาชนที่สืบเชื้อสายมาจากชาวมอญหรือมอญ คือ
 - ก. อาณาจักรตามพรลิงค์
 - ข. อาณาจักรศรีวิชัย
 - ค. อาณาจักรพูนัน
 - ง. อาณาจักรโคตรบูร

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

5. อาณาจักรที่ครอบคลุมไปถึงประเทศลาว คือ
 - ก. อาณาจักรศรีวิชัย
 - ข. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ค. อาณาจักรโคตรบูร
 - ง. อาณาจักรตามพรลิงค์
6. อาณาจักรที่มีที่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง คือ
 - ก. อาณาจักรฟูนัน
 - ข. อาณาจักรล้านนา
 - ค. อาณาจักรทวารวดี
 - ง. อาณาจักรหริภุญชัย
7. อาณาจักรที่ครอบคลุมบริเวณภาคกลางของประเทศไทย คือ
 - ก. อาณาจักรละโว้
 - ข. อาณาจักรล้านนา
 - ค. อาณาจักรหริภุญชัย
 - ง. อาณาจักรทวารวดี
8. อาณาจักรใด ที่มีการพิจารณาคติความโดยใช้แบบจารีตนครบาล เช่น ดำน้ำพิสูจน์
 - ก. อาณาจักรทวารวดี
 - ข. อาณาจักรล้านนา
 - ค. อาณาจักรฟูนัน
 - ง. อาณาจักรโคตรบูร
9. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญสมัย ทวารวดี คือ
 - ก. พระธาตุพนม
 - ข. พระบรมธาตุไชยา
 - ค. พระปรางค์สามยอด
 - ง. พระปฐมเจดีย์
10. สิ่งที่เป็นหลักฐานแสดงว่า อาณาจักรละโว้ รับเอาวัฒนธรรมขอมเข้ามา ผสมผสาน คือ
 - ก. การก่อสร้างเจดีย์เจ็ดยอด
 - ข. การก่อสร้างพระปรางค์สามยอด
 - ค. การก่อสร้างพระปฐมเจดีย์
 - ง. การก่อสร้างพระบรมธาตุ

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา14102 ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เล่มที่ 2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย

ข้อมูลผู้จัดทำ

ชื่อ	นางพิมพ์นิภา จงเกษการณ
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู โรงเรียนบ้านโนนโก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2534 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พ.ศ. 2538 ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร พ.ศ. 2546 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประวัติการรับราชการ	พ.ศ. 2538 อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านโนนจัน อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ปัจจุบัน ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโนนโก อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
มือถือ	084 591 9096